

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань культури і духовності

16 березня 2018 року

ПОДОЛЯК І.І. Доброго дня, шановні колеги! Сьогодні 16 березня. Розпочинаємо засідання комітету. У нас присутні на комітеті: Подоляк, Єленський, Лесюк, Тарута. Відсутні: Княжицький, Матіос, Новинський. Запрошені: перший заступник Голови Українського інституту національної пам'яті пані Аліна Шпак і від Міністерства культури заступник начальника відділу правової роботи управління правового забезпечення Мостепанюк Дмитро Олександрович.

Отже, у нас є кворум. Ми можемо приступити до нашого порядку денного. Сьогодні на порядок денний пропонується 6 законопроектів. З опрацювання цих законопроектів комітет не є головним. Ви маєте перед собою ці законопроекти, я не буду їх зачитувати. І до інших питань, єсьоме питання про затвердження учасників «круглого столу» "Всеукраїнський маршрут індустріального туризму: Чорнобиль та інші видатні постіндустріальні дестинації України як місця Світової спадщини ЮНЕСКО". І восьме, "Різне".

Хто за такий порядок денний, будь ласка, прошу голосувати.

Якісь інші пропозиції, доповнення, уточнення є? Немає. Дякую.

Отже, пропоную перейти до першого законопроекту. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про вибори народних депутатів України" (щодо уточнення вимог до кандидатів у народних депутатів у частині ступеня освіти та володіння державною мовою) (№

6462, Немировський, Развадовський, Шаповалов, Мельниченко, Гудзенко, Лабазюк).

Хочу спитати, чи тут є у нас хто-небудь з авторів законопроекту? Немає.

Отже, в цьому законопроекті пропонується внести зміни до Закону України "Про вибори народних депутатів" та встановити, що не може бути висунутий кандидатом і обраний депутатом громадянин, якому не присвоєно ступінь вищої освіти не нижче бакалавра і який не володіє державною мовою – зміни до 9-ї статті закону.

Запропонована у проекті новела – це вже я своє ставлення висловлюю, аби після того ми змогли обмінятися думками – є непередбаченим Конституцією України обмеженням для кандидатів, які балотуються на посаду народного депутата, і тому такі положення мають ознаки неконституційності. Практичне втілення запропонованої норми може бути здійснено лише через внесення відповідних змін до Конституції. Те, що стосується знову ж таки володіння державною мовою, ми з вами уже всі знаємо про те, що такі питання врегульовує і вирішує чи має шанс на врегулювання і вирішення законопроект про державну мову, який, сподіваємося, що в цій каденції, як Бог дасть, буде розглянутий.

Тому моя пропозиція буде: цей законопроект відхилити. І пропоную вам, колеги, обмінятися думками з цього приводу, хто знайомився з цим проектом закону.

ТАРУТА С.О. З точки зору самої логіки – це правильна думка. З точки зору невідповідності Конституції – це ж нас будуть тут же тикати

в це. І хто буде враховувати: ти володієш українською мовою чи не володієш?

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Комісію створимо.

ТАРУТА С.О. Ну, це ж процедура.

ПОДОЛЯК І.І. За відсутності інститутів, тобто, власне, це все є врегульоване в усіх проектах законів, які стосуються державної мови.

ТАРУТА С.О. Це для державних службовців.

ПОДОЛЯК І.І. Але депутати не є державними службовцями.

ТАРУТА С.О. Я ж про що і кажу. І який це буде регламент, не зрозуміло.

ПОДОЛЯК І.І. Тут мова йде про зміни до Закону "Про вибори народних депутатів України". Народні депутати України не є державними службовцями.

І ще раз хочу сказати, що це стосується не лише мови, тут так само є і про освіту.

ТАРУТА С.О. Сьогодні шахтар чи доярка не може бути...

ПОДОЛЯК І.І. Прошу пана Ярослава висловитися.

ЛЕСЮК Я.В. Пане Сергію, що стосується про бакалавра, магістра чи що там написано – це, звичайно, суперечить Конституції, тому що людину обирають не за освіту, це їх право, тут немає про що говорити.

Що стосується з приводу мови, я не бачу тут нічого страшного, як ми це приймемо, посилаючись якраз на Конституцію. Оскільки державна мова працює у всіх суспільних сферах на всій території України, то як це народний депутат чи якоїсь районної ради може не знати державної мови? Тут, я думаю, що ніякої не буде...

ТАРУТА С.О. Я про критерії кажу. Які критерії будуть у тому, щоб зрозуміти, який кандидат...

ЛЕСЮК Я.В. Принаймні, він знає мову на рівні випускника середньої школи.

ТАРУТА С.О. Є пропозиція: відхилити.

ЛЕСЮК Я.В. Відхилити одну частину, а другу залишити. Потім буде закон, це все переробиться.

ПОДОЛЯК І.І. Такого не буває.

Тобто є одна пропозиція: відхилити. Друга пропозиція, яка може бути? Скерувати на доопрацювання. Прошу зауважити ще раз, що цей законопроект не є у нас... Ми не є головними. Головним буде або регламентний, або правової політики, я точно не знаю.

Перша пропозиція: відхилити. Прошу голосувати за таку пропозицію. Хто за? За – 3. Хто проти? Хто утримався? 1 – Єленський. Рішення є.

Проект закону про внесення змін до Закону України "Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років". Ви можете з Міністерства культури або з Українського інституту національної пам'яті висловитися?

Отже, про що ідеться в цьому законі? Передбачається, що виявлення і збереження об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років забезпечують місцеві органи державної влади. Облік об'єктів Другої світової війни забезпечує інститут національної пам'яті. Так само цей орган веде єдиний перелік об'єктів Другої світової війни 1939-1945 років, які перебувають на обліку, і розміщує його на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет. По це говорить нам проект цього закону.

Поки що законодавством передбачено існування Єдиного національного реєстру пам'яток Другої світової війни 1939-1945 років. Тобто є окремий такий реєстр, крім Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

В цьому законі пропонується... Цей закон каже нам, що такий реєстр вести не потрібно, що те, що стосується виявлення, пам'ятники Другої світової війни з усім комплексом понять, що туди входять: це і місця поховання, і ознаковані місця, пропонується перейменувати, тобто назвати "об'єктами" і пропонується, щоб реєстр цих об'єктів вів інститут національної пам'яті. Якщо ж якийсь з цих об'єктів за результатами звернень експертизи буде визнаний пам'яткою, то він може бути внесений в Державний реєстр нерухомих пам'яток України, так як це передбачено чинним законодавством.

Мушу одразу заявити, що цей законопроект був внесений депутатами, але ініційований Міністерством культури Україна.

Будь ласка, хто би хотів висловитися з цього приводу? Прошу.

ШПАК А.В. Дякую.

Насправді питання внесення змін в статтю 4 є абсолютно об'єктивним, тому дякуємо за увагу і за законопроект. Єдина в цьому питанні є проблема, щодо якої ми би хотіли обговорити. Справа в тім, що цей Єдиний національний реєстр пам'яток, який є в діючому законі, він є в діючому законі вже більше 10 років, але його немає по факту. Оце і є проблемою. Тобто насправді зараз ми говоримо про ту норму, якої до цього часу не було. І тому стоїть питання взагалі чи є її доцільність як такої загалом ідеологічно.

На нашу думку, думку інституту, введення будь-якого окремого реєстру на даний момент є невиправданим, тому що, з одного боку, переважна більшість тих об'єктів, які мають, власне, якусь мистецьку, культурну чи іншу цінність, уже мають статус і тільки, власне, потребують охорони держави, вони мають статус пам'яток культурної спадщини. Тому є питання доцільності створення зараз абсолютно іншого нового інструменту, тобто створення системи обліку і всього іншого, щоб почати, то треба розуміти, що треба почати з нуля, питання: чи є така доцільність. Наша думка – такої доцільності немає. На нашу думку, інструмент пам'яток культурної спадщини цілком вичерпний, тобто це повністю вже прописано, особливо в контексті того, що зараз паралельно буде реформуватися і сфера охорони культурної спадщини, тобто таким чином ми гарантуємо захист держави всім тим об'єктам, які, власне, потребують таку.

ПОДОЛЯК І.І. А облік цей хто має вести? Ми не про реєстр говоримо, а просто про облік.

ШПАК А.В. Питання обліку, в принципі, знову ж таки в тій частині, які є пам'ятками охорони культурної спадщини, вони в принципі є обліковані силами Міністерства культури.

Створення нового інструментарію обліку за тематично, на даний момент крім всього іншого організаційно немає такого інструменту ведення такого обліку. Все, що стосується культурної спадщини, воно вже є обліковане, а все, що не є таким, воно є на балансах органів місцевої влади, місцевого самоврядування, власне, там, де воно знаходиться по факту.

ПОДОЛЯК І.І. Що ви пропонуєте? Взагалі вилучити норму про такий реєстр, перелік і інші речі?

ШПАК А.В. Так, вилучити. А все інше, термінологія абсолютно слушно зроблена. Об'єкти, пам'ятки – далі все решта правильно пропрацьовано.

ПОДОЛЯК І.І. Скажіть, будь ласка, в такому разі чи не погіршить це, власне, ситуацію з виявленням нових об'єктів навіть в контексті цієї проблеми, яка стосується зараз ексгумації і інших речей? Тобто якщо це повністю віддати, це ж державна функція, якщо це повністю віддати на органи місцевого самоврядування, ми можемо мати насправді дуже великі проблеми, тому що органи місцевого самоврядування ні в своїх

бюджетах, ні в своїй діяльності відповідно до Закону "Про місцеве самоврядування" не мають функцій, пов'язаних з виявленням, ознакуванням, утримуванням таких речей.

ШПАК А.В. Абсолютно слушно. І тому ми зараз говоримо про те, що, в принципі... Єдина тут проблема, яку ви зараз піднімаєте, вона вже виходить поза межі тих питань, які є пам'ятками Другої світової війни, це вже загалом питання стосуються і пошуку і ексгумацій, і всього іншого, це стосується всього останнього періоду. Насправді ми зараз починаємо процес обговорення цього інструментарію, і, власне, опрацювання окремого інструментарію і взагалі обліку в місті пам'яті, тобто питання ширше, де Друга світова війна буде фактично однією тематичною складовою, але це питання набагато ширше, і воно потребує ще трохи опрацювання, і я думаю, що через деякий час ми запропонуємо алгоритм, як це краще робити, власне, справді, щоб держава мала функцію контролю над цим, тому що зараз у нас є проблема.

ПОДОЛЯК І.І. Я запрошую до слова представника Міністерства культури.

МОСТЕПАНЮК Д.О. Є спеціаліст, який розробив цей законопроект. Правок з управління правового забезпечення до цього законопроекту немає.

ПОДОЛЯК І.І. Колеги, які є пропозиції?

ТАРУТА С.О. Можна запитати? Пропозиції такі, я хотів запитати Міністерство культури, тому що якраз була комісія Пета Кокса, і вони якраз дали дуже багато, було 70 сторінок, відносно повного циклу публічної політики. Так проходили цей повний цикл публічної політики чи ні? Це означає, що треба було проговорити зі всіма зацікавленими сторонами, тому що ваше бачення може бути суб'єктивним, а треба, щоб воно було збалансовано. Як це ми робили про кіно? Взяли фахівців з однієї сторони, з іншої сторони, розуміли, як буде суспільство це сприймати. Це буде обурювати велику частину нашого населення чи ні? І тому якщо не було оцього повного циклу публічної політики, то і немає чого його виносити.

ПОДОЛЯК І.І. Так, тут тільки є один такий нюанс, що де-факто народні депутати внесли цей законопроект, хоч і за ініціативою Міністерства культури.

Професор Єленський хотів би 2 слова зазначити.

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Я буквально 2 слова. Якщо врахувати пресинг часу, в якому знаходиться головуюча сьогодні, я просто запропонував би у першому читанні підтримати його, це перше. А друге, ми ж не знаємо, може, цей гіпсовий солдат, який стоїть в селі, і "серебрянкою" покрашений, він може через пару років стати справжньою пам'яткою культури.

ПОДОЛЯК І.І. Теоретично його вже немає бути там.

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Чого це? Солдат стоїть з автоматом, мама біля нього схилилася, плаче.

ПОДОЛЯК І.І. Радянський солдат.

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Солдат, який зламав хребет гітлерівському фашизму.

ПОДОЛЯК І.І. Тобто є пропозиція: цей законопроект за основу в першому читанні прийняти. А далі дивитися, може, взагалі прибирати цей реєстр, а, може, не прибирати, а, може, просто прописати в проекті закону, що дозволяємо інституту національної пам'яті у форматі Word.

Прошу голосувати. Шановні колеги, прошу підтримати цей законопроект у першому читанні. Хто за? Хто проти? Пан Тарута. Хто утримався? Дякую.

Наступний проект закону про внесення змін до статті 9 Закону України "Про телебачення і радіомовлення" щодо встановлення обсягів національного аудіовізуального продукту в загальному обсязі мовлення телерадіоорганізацій (№ 7329, народний депутат Сюмар).

Хтось хоче щось про цей законопроект сказати? Якщо ні, я можу проінформувати вас.

У 9 статті Закону України "Про телебачення і радіомовлення" пропонують передбачити, що у загальному обсязі мовлення телерадіоорганізацій, основу програмної концепції яких становлять дитячі передачі, і які відповідно до ліцензії здійснюють ефірне супутникове або багатоканальне, в тому числі цифрове мовлення з використанням радіочастотного ресурсу, не менше 25 відсотків має

становити національний аудіовізуальний продукт за умови, що такі телерадіоорганізації здійснюють мовлення виключно державною мовою. Тому пропоную цей законопроект підтримати у першому читанні, коли він буде внесений у зал. Є інші пропозиції? Немає. Дякую.

Прошу голосувати. Хто за? Хто проти? Хто утримався? Дякую. Одноголосно.

Проект закону про історичні транспортні засоби. Чи є хто-небудь з авторів цього законопроекту: Матківський, Мусій, Мацола, Спориш, Дубневич, Шинькович, Добродомов, Антонищак, Курячий, Мельниченко, Євтушок, Іванчук? Немає.

Цей законопроект пов'язаний з наступними двома законопроектами тих же авторів. Наступні законопроекти говорять нам про внесення змін до Податкового кодексу, і ще наступний – про внесення змін до Митного кодексу, і це є пов'язане, власне, з новим законом, які пропонують перераховані мною народні депутати, який має називатися "Закон про історичні транспортні засоби", (№ 7374).

Шановні колеги, я маю пропозицію. У зв'язку з тим, що питання є неоднозначним, питання є контроверсійним, і у нас немає жодного доповідача, ініціатора цього закону, який міг би аргументовано нам запропонувати, власне...

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Что хотел сказать автор.

ПОДОЛЯК І.І. Так. Тобто вони хочуть ввозити автомобілі, надати їм статус історичних транспортних засобів, це автомобілі старші 40 років, ввозити їх, грубо кажучи, з суттєвими, з величезними митними і податковими пільгами. І тому ми можемо або перенести розгляд цього

законопроекту, або скерувати його авторам на доопрацювання, тому що ці автомобілі тут виступають ні як культурні цінності, ні як звичайні транспортні засоби, вони слугують засобом колекційного інтересу потенційних володільців тих засобів. Тому, по великому рахунку, я навіть не бачу предмету, який би наш комітет з цього приводу мав регулювати. Якщо це предмет колекціонування, який не підпадає ні під культурні цінності, ні під регулярні транспортні засоби, ми можемо це розцінювати, як група товарів класу Luxury, окремий ще якийсь товар, тому я пропоную цей законопроект або перенести, або скерувати на доопрацювання авторам, або відхилити. Ми треті в цьому законопроекті. Які ще пропозиції?

ТАРУТА С.О. Наша пропозиція: відхилити.

ПОДОЛЯК І.І. Прекрасно. Будь ласка, прошу голосувати. Хто за те, щоб відхилити цей законопроект? Одноголосно. Дуже дякую.

Інші питання. До нас звернулися учасники "круглого столу". Я не знаю, чого вони до нас звернулися, очевидно, за підтримкою. Вони пропонують, щоб Чорнобиль та інші видатні постіндустріальні дестинації України внести у реєстр місць Світової спадщини ЮНЕСКО.

Наш комітет, так би мовити, не є жодним суб'єктом подань до ЮНЕСКО в контексті обліку місць історичної спадщини. Очевидно, ми маємо ще стару систему, так що треба до всіх написати і від всіх отримати підтримку.

Тому ми можемо звернутися від комітету до Міністерства культури, до Міністерства закордонних справ України, Мінрегіонбуд, щоб вони розглянули можливість, вивчили це питання, і щоб

відповідний суб'єкт подання ухвалив рішення щодо необхідності, підстав, перспектив включення оцієї, як вони називають, дестинації до переліку місць Світової спадщини ЮНЕСКО. Як вам така пропозиція?

ТАРУТА С.О. У мене пропозиція. Тут треба розуміти, що зараз ми разом з Румунією і з Молдовою ведемо перемови з ЮНЕСКО відносно того, щоб культурну спадщину Трипільля внести до списку цього. І там є чіткий регламент. ЮНЕСКО – це культурна спадщина, це не відповідає культурній спадщині.

І тому це треба, перш за все, позицію, щоб зробили висновки Міністерство культури, воно якраз працює у цьому напрямку, разом з Міністерством екології, щоб була робоча група, напрацювати і після цього виносити. Тому що там дуже складна процедура, що треба робити.

ПОДОЛЯК І.І. І це не комітет наш виносить!

Тому таке звернення до цих профільних міністерств, я вважаю, що вони напрацюють і винесуть нам.

Треба направити на Кабінет Міністрів.

Всі підтримують цю ідею? Будь ласка, давайте проголосуємо. Хто за те, щоб скерувати, власне, таке звернення до Кабінету Міністрів України? Одноголосно.

ТАРУТА С.О. Ідея гарна, але її треба вивчати.

КОЛЕСНІЧЕНКО-БРАТУНЬ Н.Р. Одне оголошення: 21-о у нас буде "круглий стіл" з Державним агентством з питань кіно. Хотіла б

зазначити, що має бути цікавим, тому що і продюсери, і провайдери будуть, і прокатники стосовно присутності українських вітчизняних фільмів у наших вітчизняних кінотеатрах.

ПОДОЛЯК І.І. Шановні колеги, дуже дякую за те, що ви були такі оперативні. До побачення.